

#ditijsjeugdhulp

Een bundeling van ervaringsverhalen van jeugdigen,
ouders en professionals over jeugdhulp

april 2026

Alphen-Chaam | Baarle-Nassau | Dongen | Gilze en Rijen | Goirle |
Heusden | Hilvarenbeek | Loon op Zand | Oisterwijk | Tilburg | Waalwijk

Voorwoord

Het is onze missie dat elk kind gezond, veilig en prettig opgroeit. Toch zijn er kinderen, jongeren en gezinnen voor wie dit niet vanzelfsprekend is en die te maken krijgen met grote uitdagingen. Soms zijn deze uitdagingen zo groot dat hulp nodig is. In de regio Hart van Brabant werken gemeenten, zorgaanbieders, scholen en welzijnsorganisaties samen om met ouders, jongeren en kinderen te doen wat echt nodig is. In de afgelopen jaren is er hard gewerkt om de hulp voor kinderen en gezinnen te verbeteren en te voorkomen dat problemen groot worden. We doen het samen en er is vertrouwen. Soms moet en kan het beter. Maar we zien ook interventies die effect hebben. Kleine lichtpuntjes die we groter willen maken. Zodat we de jeugd- en gezinshulp helpen dit in de volle breedte te verankeren en verstevigen.

In dit magazine hebben we acht succesvolle voorbeelden binnen de jeugdhulp gebundeld, waarbij samenwerking centraal staat. In de serie **#ditsjeugdhulp** vertellen jongeren, gezinnen en professionals over hun ervaringen. Deze reeks is een verzameling aan persoonlijke ervaringen binnen de jeugdhulp. Zo vertelt de mentor van Wessel, die door hem zelf is gekozen, dat ze hem zo goed kan helpen omdat hij haar vertrouwt. Doordat zij naast hem staat, praten hulpverleners niet over hem, maar mét hem. Een ander verhaal gaat over hooggevoelige kinderen die samen met hun ouders leren hun gevoeligheid als talent in te zetten in plaats van het als probleem te zien. Dat is met het gezin kijken én doen wat nodig is. En dat is belangrijk voor de toekomst.

We willen niet voorbij gaan aan de dingen die niet goed gaan en blijven dan ook kritisch op de dingen die anders of beter moeten binnen de jeugdhulp. We zijn als bestuurders vaak bezig met financiële vraagstukken en beleidskeuzes. Maar willen ook graag laten zien dat we werken aan oplossingen in het echte leven. Helemaal omdat er veel moois gebeurt.

De uitdaging voor de komende jaren is dat we met minder geld van het Rijk ondersteuning en hulp kunnen blijven bieden aan mensen die het echt nodig hebben. Dit doen we onder andere door te bouwen aan stevige lokale teams en andere collectieve voorzieningen. Maar ook door goede afspraken te maken over de hoogspecialistische jeugdhulp. Natuurlijk passen we daarbij onze geleerde lessen van de afgelopen jaren toe. We blijven openstaan voor nieuwe ideeën en gaan daar dan ook mee aan de slag. Om zo onze jeugdigen en hun gezinnen, ook in de toekomst, nog sneller en beter te helpen. ■

Met vriendelijke groet,
namens alle wethouders
Jeugd van de samenwerkende
gemeenten, Regio Hart van Brabant

Dion Dankers
Wethouder Jeugd

Inhoud

- 5 **Hoe is jeugdhulp in de regio Hart van Brabant georganiseerd?**
- 6 **Verhaal 1:** Jouw Ingebrachte Mentor
- 8 **Verhaal 2:** Pleegzorg
- 10 **Verhaal 3:** Team op Maat
- 12 **Feiten & cijfers**
- 14 **Verhaal 4:** Stevige lokale teams
- 16 **Verhaal 5:** Steunpunt Even Niet Alleen
- 18 **Verhaal 6:** Huiselijk geweld en kindermishandeling
- 20 **Het belang van jongerenparticipatie**
- 22 **Verhaal 7:** Gezinsadvocaat
- 24 **Verhaal 8:** Hooggevoeligheid
- 26 **Wijk- en dorpsteams**

Hoe is jeugdhulp in de regio Hart van Brabant georganiseerd?

In de regio Hart van Brabant werken we als elf gemeenten intensief samen om ervoor te zorgen dat kinderen gezond, veilig en prettig opgroeien. Dat ze kunnen dromen, hun talenten kunnen ontwikkelen en het beste in zichzelf naar boven kunnen halen. We werken volgens de inhoudelijke koers Samen met de Jeugd. De koers is vertaald in een uitvoeringsprogramma met vier thema's: ieder kind groeit veilig op, wonen doe je thuis, snel op de juiste plek en thuis op school.

Hulp dichtbij

We vinden het belangrijk dat gezinnen een sociaal netwerk in de buurt hebben. Zodat kinderen bijvoorbeeld kunnen sporten en ouders ergens terecht kunnen met vragen. Ouders voeden zelf thuis hun kinderen op, maar soms is er ondersteuning of meer nodig. En is hulp uit de eigen omgeving niet genoeg. Dan kan een gezin naar het wijk- of dorpssteam in de gemeente. Er is dan een hulpverlener dichtbij die snel in gesprek gaat met het gezin en zorgt voor hulp op maat. Om dit zo goed mogelijk te doen, bouwen we aan stevige lokale teams. Dit zijn teams die zelf hulp en ondersteuning bieden, en waar nodig aanvullende hulp inschakelen. We kijken daarbij niet alleen naar wat we moeten doen volgens de Jeugdwet. Minstens zo belangrijk zijn een dak boven je hoofd, een gezonde leefstijl, geen geldzorgen en een fijne leefomgeving. Want ook dat draagt bij aan minder gezondheidsklachten en je beter voelen.

We willen voorkomen dat kinderen in onveilige situaties opgroeien en willen het in een vroeg stadium signaleren als er sprake is van kindermishandeling of huiselijk geweld. We hebben speciale aandacht voor (vecht)scheidingen. Daarnaast zorgen we ervoor dat kinderen naar school kunnen blijven gaan, ook als ze tijdelijk ondersteuning nodig hebben.

Gezin centraal

Als samenwerkende gemeenten stemmen we onderling intensief af en elke gemeente brengt daar waar nodig middelen en menskracht in.

We kopen samen hulp en ondersteuning in en bundelen onze krachten en kennis. Onze ondersteuning past in de dagelijkse leefwereld van het kind en het gezin en is daarmee zo persoonlijk mogelijk. Dat betekent dat hulpverleners samen met het gezin op zoek gaan naar de juiste en passende hulp. En bij voorkeur met één aanspreekpunt voor het hele gezin. Om onze ambities waar te maken, gaan we experimenteren niet uit de weg. We investeren daarom in pilots, daarvan leren we het meest. Voorbeelden van succesvolle pilots zijn: het Toekomstscenario kinden gezinsbescherming, de Gezinsadvocaat, Zorg in Onderwijstijd en JIM (Jouw Ingebrachte entor).

Hulpverleners, ambtenaren en bestuurders beseffen dat lef belangrijk is en dat het soms nodig is om buiten de lijntjes te kleuren. Door écht te kijken wat een gezin op dat moment nodig heeft en daarmee soms af te wijken van de norm. En dat gaat helaas niet altijd goed. Daar zijn we open over, naar de gezinnen en naar buiten toe. We blijven constant met elkaar in gesprek: met hulpverleners, gezinnen en de jongeren zelf. Samen met jongeren verkennen, ontwikkelen en realiseren we innovaties. Zodat we begrijpen wat er nodig is. In onze regio hebben we daarom de jongerencommunity Samen met de Jeugd die bestaat uit jongeren die ervaring hebben met jeugdhulp. Vanuit ervaringskennis geven zij advies met als doel om de beleidsontwikkeling te verbeteren.

Krachtenbundeling

Binnen Regio Hart van Brabant hebben en nemen we een grote verantwoordelijkheid met elkaar als het gaat om jeugd- en gezinshulpverlening. Er zijn landelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op onze regio, zoals de Hervormingsagenda Jeugd. Deze is er om de hulpverlening te verbeteren en het jeugdstelsel beter beheersbaar te maken. We omarmen dit, kijken goed wat de gevraagde beweging betekent voor de hulp die we in onze regio inzetten en bundelen onze krachten. We zoeken verbinding, staan open voor nieuwe ideeën, durven steeds vaker los te laten en proberen echt naar elkaar te luisteren. Zo maken we steeds vaker een verschil voor kinderen en gezinnen. ■

JOUW INGEBRACHTE MENTOR

‘Ik was altijd al betrokken, nu kan ik ook echt iets dóen’

Tante Noortje werd mentor (JIM) van Wessel. Wessel noemt het ‘fijn’ om een JIM te hebben. Meer hoeft hij er niet over kwijt aan mensen die hij niet kent. Het is wel oké dat zijn foto op tafel ligt, terwijl zijn pleegmoeder, tante en de pleegzorgwerker van Sterk Huis vertellen wat de JIM, die staat voor Jouw Ingebrachte Mentor, voor hen betekent. En waarom ze ieder gezin met jeugdhulp zo’n inspirerende en betrouwbare steunpilaar gunnen.

“Het is zo fijn om iets te kunnen dóen”, vat Noortje, de tante van Wessel, het samen. “Ik ken hem al sinds ik verkering kreeg met zijn oom. Als klein mannetje was hij elke week een dag bij ons. Ik zag hem opgroeien en daarin ook worstelen.” Omdat Wessel en tante Noortje ‘dol zijn op elkaar’, hij het daardoor goed van haar kan hebben als ze hem ook eens streng toespreekt én luistert naar haar adviezen, wordt zij zijn JIM. “Als het op school even niet lekker loopt, doe ik dat gesprek. Ik ben dan niet ‘die tante die zich er ineens tegenaan komt bemoeien’, maar de vertegenwoordiger die Wessel zelf heeft uitgekozen.”

Officieel

Jenny, de pleegmoeder van Wessel, vindt het prettig dat het beestje een officiële naam heeft. “Noortje is de tante van Wessel

en ook mijn schoondochter. Ik wil haar en mijn zoon niet elke keer tot last zijn, want zij hebben zelf hun leven met een eigen kindje en een drukke baan. Het helpt dat we van elkaar weten wanneer ze tante Noortje is en wanneer JIM.”

Jouw Ingebrachte Mentor

Jouw Ingebrachte Mentor bestaat al een jaar of elf in de jeugdhulp. Zorgaanbieder Sterk Huis werkt er graag mee. “Als een jongere problemen heeft, zijn er heel veel mensen die zich daarmee bemoeien”, zegt Nina Donders, pleegzorgwerker van Sterk Huis. “De leraar, de hulpverlener, de leerplichtambtenaar, de gemeente, de wijkagent, de voogd: dat kan behoorlijk overweldigend zijn. Als je je kwetsbaar voelt doordat je problemen hebt, neem je niet zomaar iedereen in vertrouwen. Een mentor die je helemaal zelf kiest en vertrouwt, kan je helpen.”

Noortje is als tante én als JIM ‘een steun en toeverlaat voor Wessel’, ziet Nina, die al jaren nauw samenwerkt met Wessel, pleegmoeder Jenny en Noortje. “Ik zie haar echt als een informele hulpverlener die Wessel kan bereiken waar wij ‘professionals’ dat niet altijd kunnen. Zo helpt ze ons beter aan te sluiten op wat Wessel nodig heeft.”

Jenny’s hart spat bijna uit elkaar van liefde voor Wessel, die ze ‘een schat van een jongen’ vindt. Hun band is sterk, maar toch zijn er momenten waarop ze moeilijk tot hem kan doordringen. “Wessel kan niet bij zijn ouders wonen omdat hij als heel jong kindje heel nare dingen met hen heeft meegemaakt. Daar heeft hij trauma’s van. En die komen soms naar boven. Bijvoorbeeld wanneer ik het met hem over zijn cijfers wil hebben, of over zijn huiswerk. Of dat hij moet stoppen met zoveel

te gamen. Zoals dat gaat met kinderen en zéker met pubers: degene die het dichtst bij ze staat, krijgt het meestal het zwaarst te verduren.”

Zij blijft

Wanneer Jenny er even niet doorheen komt, kan Noortje helpen met afspraken opstellen en het naleven hiervan. “Omdat ze goed naar Wessel luistert, zijn het afspraken waar hij ook het belang van kan inzien en die haalbaar zijn voor hem”, zegt Jenny. “Samen zorgen we ervoor dat we mét Wessel praten, en niet over hem. Dat geeft hem vertrouwen. En mij ook. Noortje is de schakel die je soms nodig hebt tussen ons pleegouders en onze pleegzoon, de mentor van school en de pleegzorgwerker. Iemand die zich kan opstellen als een professionele hulpverlener, maar ondertussen bij ons hoort,

vertrouwd is en altijd in de buurt blijft.”

Wessel koos zijn tante als JIM; het kan ook een vriend zijn, een sportcoach of een ander familielid. “Jong of oud maakt niet uit, als het maar iemand is die de jongere inspireert, energie geeft, dingen leert en, als het nodig is, ook een keer de waarheid kan zeggen”, legt Nina uit.

Wie gevraagd wordt om JIM te zijn van een jongere, krijgt een mentor bij de zorgaanbieder. “Noortje had niet zoveel nodig, ze is een natural”, zegt Nina trots.

“Ik help haar met name door haar als JIM te introduceren, zodat iedereen begrijpt welke positie ze heeft en wat die inhoudt.”

Verschil maken

Het kost tijd om een JIM te zijn. “Maar als je gevraagd wordt, is dat waarschijnlijk door iemand die bijzonder voor je is.” ‘Ga het aan’, is Noortjes advies. “Je wordt er zeker niet dommer van. En waar je als liefhebbende tante wel eens machteloos aan de zijlijn staat, kun je als JIM echt een verschil maken.” ■

Wessel, Jenny en Noortje bestaan echt, maar heten in werkelijkheid anders.

Denk je dat een mentor (JIM) ook in een gezin zou kunnen helpen?

- Op www.regio-hartvanbrabant.nl/JIM vind je informatie over JIM en hoe dit bij de samenwerkende gemeenten werkt.
- Kijk op de website www.factor-i.org voor meer informatie.

PLEEGZORG

Tom gaat om het weekend naar zijn tweede thuis

Pleegouder kun je zijn op heel veel verschillende manieren. Olga en Randall zorgen in de weekends voor Tom van bijna tweeënhalve. Daar helpen ze Jill, de moeder van Tom, enorm mee: “Doordat hij regelmatig bij hen mag logeren, gaat het goed met hem én met mij.”

Toen duidelijk werd dat Jill niet meer zelf voor haar zoontje kon zorgen, was ze intens verdrietig. Tom was op dat moment een half jaar oud. “Ik heb zo ontzettend gehuild. Maar ik had geen keuze.” Door omstandigheden die haar zomaar overkwamen, werd ze ziek en viel ze letterlijk en figuurlijk om.

“Ik zou mijn kindje alleen krijgen en het met ondersteuning van mijn ouders opvoeden en laten opgroeien. Daar keken we allemaal ontzettend naar uit. Maar tijdens mijn zwangerschap kreeg mijn moeder een ernstig ongeluk. Van onze mooie plannen kon niets meer terechtkomen.” Na de bevalling stond Jill er veel meer alleen voor dan de bedoeling was geweest. “Met het verdriet om mijn moeder, die nu half verlamd is, het leren omgaan met het verlies en de nieuwe situatie én de intensieve zorg voor een baby die maar niet wilde stoppen met huilen.”

Crisisdienst

Natuurlijk trok Jill aan de bel, bij de huisarts en de GGD. “Het is echt heel jammer dat ik niet

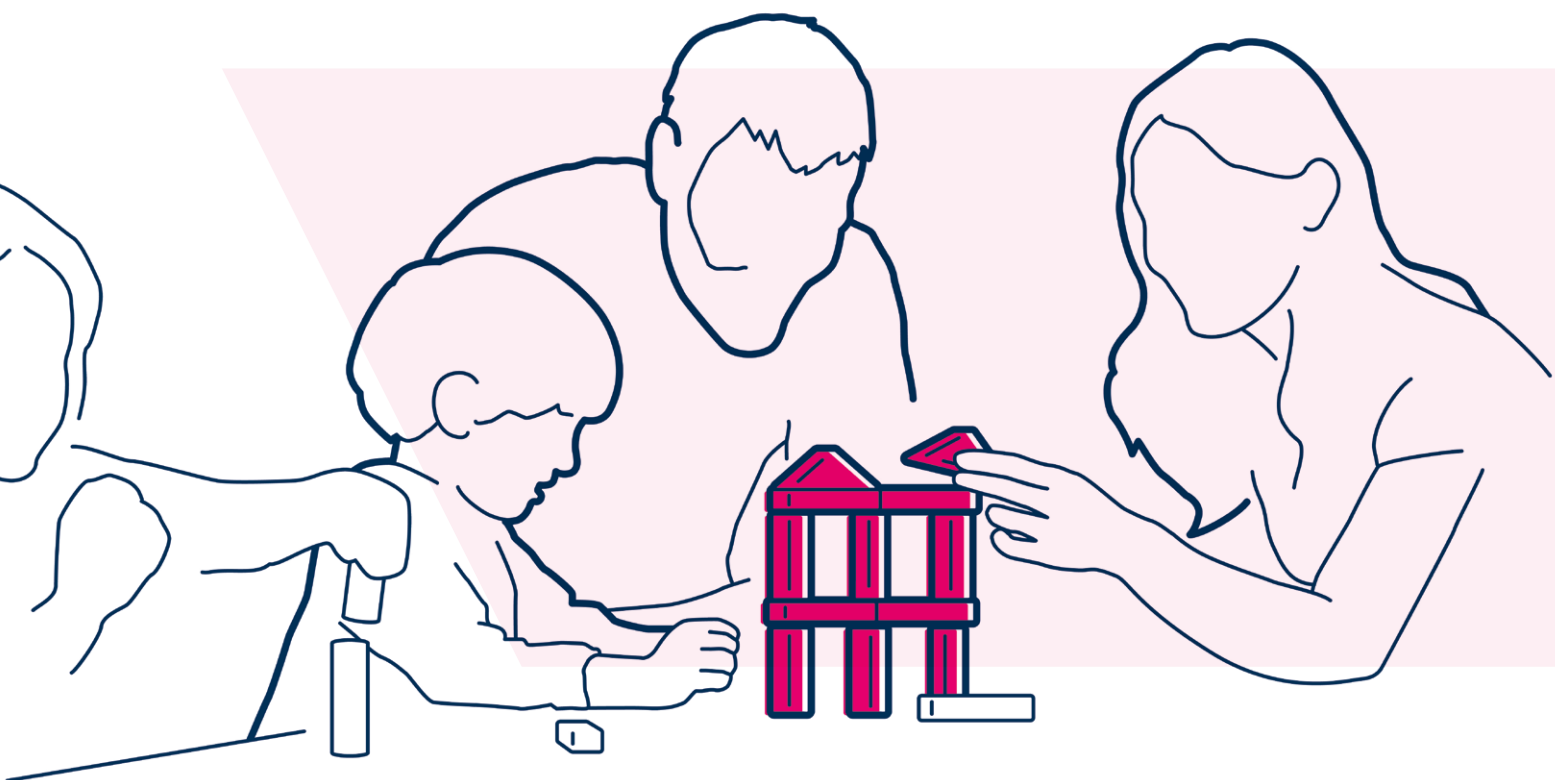
eerder serieus ben genomen en dat er een flinke wachtlijst bleek te zijn voor hulp. Toen ik echt helemaal op was en mijn vader vroeg de crisisdienst te bellen, stond die hulp de volgende dag op de stoep.”

Match

Terwijl Jill de zorg kreeg die ze nodig had, ontfermden een dierbare vriendin, de gastouder die regelmatig op Tom paste en haar familie zich liefdevol over haar zoontje. Na een paar weken kon Tom naar een pleeggezin dat crisisopvang doet. “Een heel lief ouder echtpaar. Vivian van Sterk Huis regelde dat. Ze was ontzettend zorgzaam voor ons, begreep hoe zwaar het voor mij was en hielp met het contact met de pleegouders, zodat ik wist dat hij in goede handen was. Toen Tom wat groter werd en dingen nodig had die de eerste pleegouders niet meer konden bieden, koppelde ze ons aan Olga en Randall. Dat heeft ze geweldig gedaan. Ze heeft goed geluisterd naar wat ik belangrijk vind voor Tom en hij vindt het heerlijk daar. Het is echt een tweede thuis, dichtbij zijn eigen wereld.”

“De klik met Tom en Jill was er meteen”, zegt Olga. Samen met haar partner Randall heeft ze al vaker kinderen thuis opgevangen. “Sterk Huis maakt die matches echt heel goed. Als pleegouder geef je zelf duidelijk aan wat je wilt en wat je aankunt. Je kunt kort of lang opvangen, 24/7 of een dag in de week, jonge of juist wat oudere kinderen en aangeven of ook kinderen met heel specifieke behoeften, bijvoorbeeld vanuit een beperking, welkom zijn. Vivian vond ons goed passen bij de wensen van Jill: dichtbij huis, maar niet in hetzelfde dorp; in een lief gezin dat veel met Tom zou willen ondernemen, als het mogelijk was met nog andere kinderen.”

Waarom ze pleegouder geworden is? “In mijn werk voor het speciaal onderwijs zag ik wel eens kinderen die ik het erg gunde om ook eens gewone momenten in een gewoon gezin mee te maken, omdat er thuis zoveel aan de hand was. Mensen noemen het nobel en dapper dat we dit doen, maar daar ben ik niet zo mee bezig. Ik wil dit gewoon graag en ik kán het. Dus ik doe het.”

Begeleiding

Een pleegzorgwerker van Sterk Huis begeleidt de ouder(s) en de pleegouder(s) in de samenwerking. In de situatie van Jill en Olga hoeft de begeleider niet meer heel actief betrokken te zijn. “Het klikt zo goed tussen ons en we kunnen zo makkelijk met elkaar praten en afspraken maken”, legt Olga uit. “We maken het ook niet groter of ingewikkelder dan het is. Tom komt bij ons logeren, zodat Jill tijd heeft om op adem te komen. In het begin was dat elk weekend, nu om de week en misschien wordt het straks nog minder vaak, of helemaal niet meer. We maken daar geen plannen voor, zodat er geen druk op komt te liggen. Het loopt zoals het moet lopen.”

Jill heeft nooit het gevoel dat Olga en Randall zich met haar opvoeding ‘bemoeien’. “Olga helpt me met de taalachterstand van Tom, daar weet ze vanwege haar werk veel van. Daar ben ik

alleen maar dankbaar voor. Ze is misschien wat consequenter en soms wat strenger dan ik, maar dat vind ik niet erg. We hoeven niet hetzelfde te zijn. Het belangrijkste is dat Tom mag opgaan in hun gezin, dat ze leuke dingen met hem ondernemen.”

Heel gewoon

“Simpele dingen hoor”, haast Olga zich te zeggen. “Wij zijn

ook maar een héél gewoon gezin met verdriet en pech en vreugde en geluk. We hebben al een geweldige zoon en Tom is een extra zonnetje in huis. Het is heerlijk om samen spelletjes te doen, naar de speeltuin te gaan, op de bank te liggen. Echt, je hoeft niet perfect te zijn om dit te kunnen doen. ■

Tom heet in werkelijkheid anders.

Ook pleegouder worden?

Kinderen wonen natuurlijk het liefst bij hun eigen gezin, maar soms kan tijdelijke ondersteuning door een ander gezin ontzettend waardevol zijn. Daarom zoeken we mensen met ruimte in hun hart en huis om samen met de ouders een tweede thuis te bieden aan een kind. Op de landelijke website www.pleegzorg.nl vind je uitgebreide informatie en een test die je helpt ontdekken of pleegzorg bij jou past, en welke vorm het beste aansluit op jouw situatie.

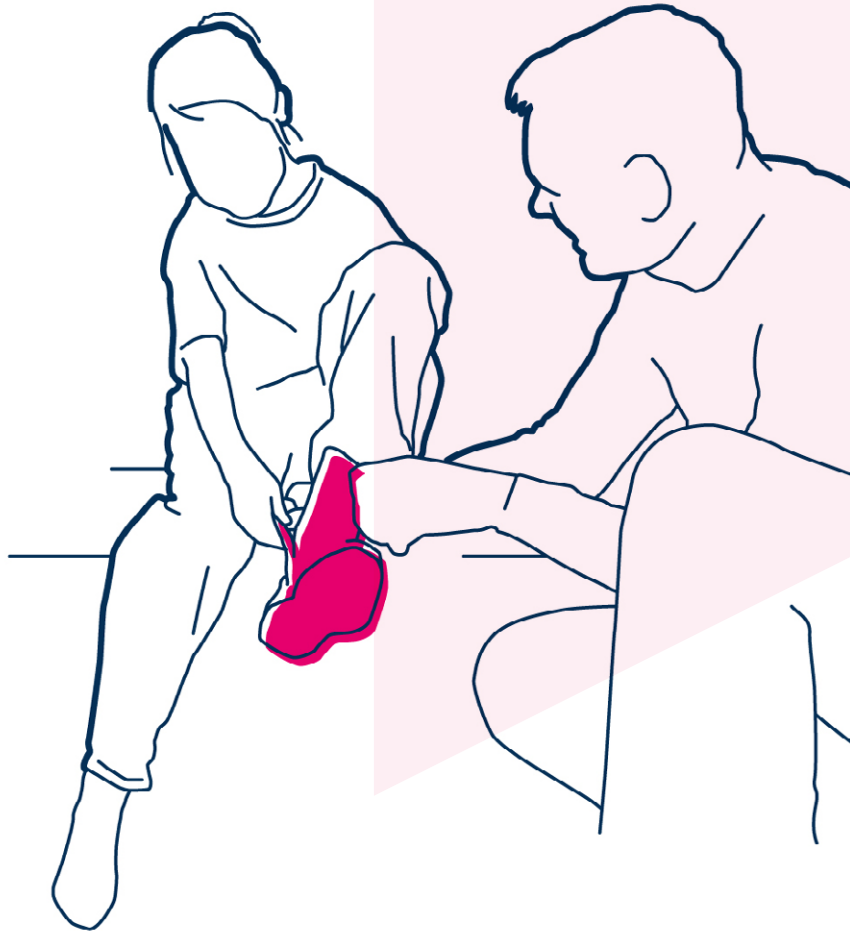
Op www.regio-hartvanbrabant.nl/gezinshuizen-pleegzorg vind je informatie over pleegzorg en hoe dit bij de samenwerkende gemeenten werkt.

Wil je meer informatie over pleegzorg in je eigen omgeving?

Kijk dan op www.sterkhuis.nl/pleegzorg voor ervaringen van ouders en pleegouders. Neem via de website contact op of bel naar 013-5309400 om de mogelijkheden te verkennen.

TEAM OP MAAT

Team op Maat:
een eerlijkere kans
op een goede start

Als er thuis iets aan de hand is, laten kinderen dat nogal eens zien op school. “Van binnen hebben ze pijn, verdriet en angst; aan de buitenkant zie je boosheid en soms ronduit agressief gedrag”, zegt Suzanne van den Kieboom, kwaliteitsmanager Zorg bij Kindcentrum Hubertus. Deze kinderen wegsturen maakt alles alleen maar erger. “Wat wél helpt is de leerkracht helpen de rust in de klas te herstellen, verdere onrust thuis te voorkomen en het kind én de ouders praktisch te helpen.” Dat doet Suzanne met haar collega’s binnen het Team op Maat (ToM).

Zes Tilburgse basisscholen hebben al zo’n ToM, allemaal in buurten waar veel onveiligheid voorkomt. De mensen in dat team heten officieel gedragspecialist, ambulante hulpverlener, schoolmaatschappelijk werker of toegangsmedewerker. “In de praktijk zijn ze gewoon Ekram, Esther, Marlous en Anouk van school”, zegt Suzanne. “Vertrouwde gezichten die er bij horen. We kennen de kinderen, de school, de buurt en de ouders. Dat maakt het makkelijk om met ons te praten.”

Bouwen aan vertrouwen

Opvoeden is voor elke ouder een uitdaging en de meeste kinderen hebben wel eens wat. “Hulp vragen vindt bijna iedereen lastig. En in de gezinnen van de kinderen die hier op school zitten is vaak iets aan de hand: armoede, geweld, verslaving, trauma. Mensen schamen zich daarvoor”, snapt Ekram Gaoui, de gedragscoach in het ToM, van Sterk Huis. “Dus als je erachter wilt komen waarom een kind zich gedraagt zoals het doet, moet je de leerlingen en de ouders zien en horen. Ze laten merken: ik

ben er voor je, zonder dat ze iets moeten. Een compliment, vragen hoe het gaat en onthouden wat ze de vorige keer gezegd hebben. Gewoon op de gang of op het schoolplein.”

De drempel om hulp te vragen is voor de meeste gezinnen heel groot. Dus komt Ekram met haar kennis en ervaring naar school. “Na een tijdje heb je genoeg vertrouwen opgebouwd en kun je praten over wat er écht aan de hand is. En hoe je iets voor ze kunt betekenen.”

Er is geen box

Binnen deze werkwijze zoeken alle betrokkenen naar de mogelijkheden om te doen wat het beste is. “Als kinderen zich op school gedragen op een manier die lastig te hanteren is, zeggen zorgorganisaties traditioneel dat het een schoolprobleem is en dat het dáár opgelost moet worden”, weet Esther van Spaandonk, schoolmaatschappelijk werker uit ervaring. “Terwijl de school daar hulp bij nodig heeft. Maar de school kan die hulp niet inschakelen, want daar moet je een zorgorganisatie voor zijn. Wij zeggen gewoon: het gebeurt hier, wij zijn ervan en wij blijven ervan. En nee, dat noemen we geen out-of-the-box denken. Wat mij betreft is er geen box.”

Van mens tot mens

Het ToM beantwoordt de roep die luid opklinkt uit de samenleving: werken vanuit het hart en van mens tot mens. Zonder ingewikkelde formulieren en procedures. Zonder te oordelen en veroordelen. “Als een kind vaak blauwe plekken heeft, als het zijn stoel door de klas smijt, als het midden in de winter in zomerkleren naar school komt, als de ouders niet naar de afspraak met de leerkracht komen, als...” Marlous Moelands, Coördinator

Jeugd bij Toegang Tilburg, kan nog wel tien voorbeelden noemen.

“Gedrag waar we ons zorgen over maken, komt ergens vandaan. Als je daar liefdevolle aandacht voor hebt, kun je veel goed doen en ook veel leed voorkomen. Zéker op een school waar in zo’n beetje elke klas de helft van de kinderen die extra aandacht nodig heeft. Dan maak je samen van de school een veilige en fijne plek waar je aan leren toekomt.”

Schoenen kopen

Doen wat nodig is betekent in de praktijk in de klas zitten, als steuntje in de rug voor de leerkracht. “Gebeurt er iets, dan ontfermen wij ons over de leerling en kan de leerkracht de aandacht bij de rest van de groep houden”, legt Van Spaandonk uit. “We zien het kind, maar niet iedereen hoeft mee te kijken. En ook voor de andere kinderen is het fijn om mee te maken dat iemand geholpen wordt waardoor de rust weer kan terugkeren.” Verder krijgen leerkrachten tips: welke signalen van leerlingen kunnen ze zien?

Het ToM kan volgens Suzanne helpen op de manier die nodig is. “We gaan schoenen kopen als de ouders dat niet kunnen. We helpen met de aanvraag van Leergeld of regelen voedselbonnen. We gaan mee naar de afspraak bij de GGD. We regelen traumatherapie of hulp in het gezin. “

Elke school een ToM

Wat dat oplevert? De aanpak kan in veel gevallen voorkomen dat kinderen naar het speciaal onderwijs gaan of zelfs thuis komen te zitten. Vaak is dan ook geen specialistische jeugdhulp nodig – en als het wél nodig is, komt die hulp er juist sneller. Dankzij het ToM leren kinderen beter omgaan met wat er thuis speelt, worden kinderen en hun ouders weerbaarder. Het ToM zorgt ervoor dat ouders hulpverleners gaan vertrouwen en meewerken aan wat nodig is om het thuis veiliger te krijgen. De mensen in het ToM zijn het er allemaal roerend over eens: “We geven deze kinderen een eerlijkere kans op een goede start. Elke school verdient zo’n team.” ■

Samenwerking ToM

Team op Maat is een samenwerking tussen Regio Hart van Brabant, wijkteams en jeugdhulp. ‘Onderwijs’, ‘Zorg’ en ‘gemeente’ werken samen in een vast team. In Tilburg inmiddels op zes scholen: Antares, Hubertus, Wandelbos, Jeanne d’Arc, Zuidwester en Don Sarto. Het ToM werkt altijd nauw samen met de Intern Begeleider en directeur. Het idee is het aantal scholen verder uit te breiden, zodat meer kinderen en gezinnen, en ook leerkrachten eerder ondersteund worden. De aanpak kan in veel gevallen voorkomen dat kinderen naar het speciaal onderwijs gaan of zelfs thuis komen te zitten. Vaak is dan ook geen specialistische jeugdhulp nodig – en als het wél nodig is, komt die hulp er juist sneller. Het ToM is bedacht binnen Smart Start, het regionale programma dat op basis van data-onderzoek in beeld brengt in welke buurten en wijken behoefte is aan specifieke ondersteuning en samen met de doelgroep tot oplossingen komt.

Meer informatie op www.besmartstart.nl

Feiten & cijfers

De regio Hart van Brabant in cijfers*

Aantal
inwoners:
499.609

Jeugdigen
(0-22) jaar:
120.676**

Dat is **24,2%** van
de bevolking

Jeugdhulp in Nederland***

In 2000 ontving 1 op de 27 jeugdigen jeugdhulp

Inmiddels ontvangt 1 op de 7 jeugdigen jeugdhulp

Jeugdhulp in de regio Hart van Brabant

In de regio ontvangt 1 op de 10 jeugdigen jeugdhulp

Van de totaal **120.676 jeugdigen** hebben 12.932 unieke jeugdigen jeugdhulp ontvangen in 2025

Grootste segment: segment 4 (lichte veelvoorkomende jeugdhulp) met 9122 unieke jeugdigen in 2025

*De aantallen zijn gebaseerd op de hele regio. Dit betekent dat het lokale beeld kan verschillen.

** peildatum: 1-1-2025, volgens CBS

*** Bron: NJI

Segment 1: hoogspecialistische jeugdhulp

Segment 1 is hoogspecialistische jeugdhulp. Het is hulp voor jeugdigen en hun gezinnen bij wie sprake is van ernstige complexe problematiek. Hierdoor is intensieve jeugdhulp (met of zonder verblijf) nodig en ook coördinatie over de verschillende leefdomeinen heen. Deze vorm van jeugdhulp wordt geleverd door een coalitie van aanbieders: Crossroads.

Segment 2: wonen

Dit aanbod is voor jeugdigen die niet meer (volledig) thuis kunnen wonen. Er zijn vier verschillende vormen: gezinshuizen, pleegzorg, kleinschalige woon- en leefgroepen en zelfstandigheidsbevorderende woonvormen.

Segment 3: dagbegeleiding & respijtzorg

Dagbegeleiding is bedoeld voor jeugdigen die in vergelijking met leeftijdsgenoten verminderd of niet zelfredzaam zijn en een groepsetting nodig hebben om aan hun individuele doelen te kunnen werken, zoals beter plannen en een gestructureerde daginvulling. Bij gezinnen waar langdurige dreiging op overbelasting is, kan respijtzorg ingezet worden.

Segment 4: veelvoorkomende hulp

Het gaat in dit segment om lichtere, ambulante hulp bij bijvoorbeeld vragen op het gebied van weerbaarheid en zelfbeeld of problemen naar aanleiding van het scheiden van de ouders. Hieronder vallen bijvoorbeeld geestelijke gezondheidszorg en jeugd- en opvoedhulp.

Segment 5: crisishulp

Deze hulp is er voor jeugdigen in een crisissituatie. Er is sprake van crisis bij een plotselinge, ernstige ontregeling in de fysieke, sociale en psychische gesteldheid van de jeugdige of van de omgeving. Dit heeft als gevolg, dat er een acuut onhoudbare situatie ontstaat in het thuismilieu of de woonsituatie van de jeugdige.

Overige jeugdhulp

Een aantal zorgsoorten worden los van de segmenten ingekocht, zoals BSO+, Zorg in onderwijstijd, ADHD+ en Diagnostiek en Behandeling Ernstige Dyslexie.

STEVIGE LOKALE TEAMS

Goede gezinshulp doe je samen

Wanneer Angelique en Dennis erachter komen dat hun dochter slachtoffer is geworden van mensenhandel, is het alsof er een orkaan over hun gezin dendert. Dat ze nog overeind staan, is te danken aan veel goede hulp en speciaal die van het Jeugd- en Gezinsteam Bijeen Heusden (JGT). “Yvonne stond nooit boven ons, maar naast ons”, zegt Angelique. “We durfden op haar te vertrouwen.”

“Je denkt dat je grip hebt”, vertelt Angelique geëmotioneerd, “maar dit blijkt een illusie.” Hun dochter Samara is gedwongen drugs te dealen en seksueel misbruikt. En daar zijn mensen bij betrokken die het gezin al jaren kent. Dat maakt oerkrachten in de ouders los. “Terwijl je gek wordt van wraaklust, schaamte, schuldgevoel en bezorgdheid, krijg je een hele batterij mensen over de vloer en moet je voortdurend ingrijpende beslissingen nemen. Samara moest bijvoorbeeld naar een veilige plek in de gesloten jeugdzorg, waar je zoveel slechte verhalen over hoort. We wilden dit niet, omdat we dan afstand moesten doen van ons gezag, maar we wisten ook niet wat dan wél het beste zou zijn.”

Elke dag, elke week hebben de ouders te maken met moeilijke kwesties. “Je wilt eigenlijk dat niemand het weet, maar je hebt wel hulp nodig. Van school of de sportclub, zodat ze beter begrijpen waarom Samara en

haar broertje en zusje soms lastig doen of verdrietig zijn en daar goed mee om kunnen gaan. Je hoofd zegt dat je je kinderen niet kunt opsluiten, maar je durft ze niet meer zonder begeleiding naar buiten te laten gaan. Ons vertrouwen in mensen is zó beschadigd. Ondertussen hebben we te dealen met ons eigen schuldgevoel, omdat we te laat in de gaten kregen waar onze dochter in terecht was gekomen. En zijn we gefrustreerd omdat de daders nog steeds vrij rondlopen. Samara is niet gehoord en onderzocht op de manier die nodig is om bewijs te verzamelen voor seksueel misbruik. Het is zo’n groot onrecht dat zij elke dag gestraft wordt door wat ze heeft moeten meemaken, terwijl die lui ermee weggomen. Al die emoties, wat-als scenario’s bedenken, wikken en wegen over de beste keuze ... het vreet je helemaal op.”

Standje overleven

Angelique en Dennis staan al die tijd op standje overleven.

“Je houdt het vol omdat je niet anders kúnt dan als een leeuw voor je kinderen vechten, maar het is echt heel overweldigend. De hulpverleners met wie je te maken krijgt, de school, de politie, de rechter... Allemaal weten ze wat het beste is voor jouw kind. Je hebt een afspraak waar je te horen krijgt wat er volgens hen moet gebeuren en dan kijken ze naar jou: ben je het ermee eens? Als ouder moet je dan wel je mannetje staan. Want de professionals zijn goed voorbereid en zitten daar met een heel bataljon, en jij bent maar alleen. Je voelt druk om ja te zeggen, terwijl je nog niet kunt overzien wat dat eigenlijk betekent. Op die momenten hebben we heel veel steun van Yvonne gehad.”

Touwtjes in handen

De kracht van Yvonne de Jong van het Jeugd- en Gezinsteam is dat ze de ouders nergens van probeert te overtuigen. “Ze vroeg door naar waarom we iets wel of niet wilden. Legde duidelijk uit

wat de consequenties zouden zijn en kwam met alternatieven. Ze regelde alle afspraken, bereidde die goed met ons voor en ging zelf mee, soms ook om het woord voor ons te doen. Zo stonden we nooit alleen en hielp ze ons de touwtjes in handen te houden.

Dankzij de ondersteuning van Yvonne ging Samara een tijdje naar een gesloten jeugdhulpinstelling, maar zónder dat de ouders hun gezag kwijtraakten. Onder heldere voorwaarden en met strikte afspraken was dat mogelijk. Yvonne bemiddelde ook op de basisschool van Boaz, het broertje van Samara, waar de juf niet bij machte was om hem te geven wat hij nodig had. Samen met de ouders, de directeur van de basisschool én de nieuwe middelbare school zorgde ze voor een goede afsluiting op de oude school en een fijn begin op de nieuwe. En door goed samen te werken met de leerplichtambtenaar mocht Samara aan haar entreeopleiding beginnen, ook al had ze de daarvoor benodigde motivatiegesprekken niet kunnen voeren.

Verschil maken door er te zijn
“Je moet er gewoon zijn en je moet het samen doen”, vat Yvonne haar manier van werken samen. “Dat ik iets heb kunnen betekenen voor dit gezin, komt vooral door de ouders zelf. Zij hebben altijd open gestaan voor een gesprek, ook als ze het niet met mij eens waren. Ze hebben keihard gewerkt om hun gezin bij elkaar te houden en dat is ze gelukt. Het is heel zwaar geweest – en er zullen altijd zware momenten blijven. En dan mogen ze mij altijd bellen, ook nu ons traject formeel is afgerond.” Het Jeugd- en Gezinsteam bestaat nu drie jaar. “We hebben samen een nieuwe werkwijze neergezet, die erop neerkomt dat ons team kinderen en gezinnen zoveel mogelijk zelf helpt. Hier werken collega’s die kunnen hulpverleners en dat ook doen. We hebben er aandacht voor dat het klikt met een gezin, anders kun je niet werken. En we hebben veel geïnvesteerd in onze relatie met alle partijen die je maar nodig kunt hebben. Scholen, leerplicht,

huisartsen, GGD, jongerenwerkers, zorgaanbieders, politie, jeugdbescherming... de lijnen zijn kort. We kunnen snel iedereen die nodig is bij elkaar krijgen. Dat is een groot pluspunt.”

‘Goed gedaan’

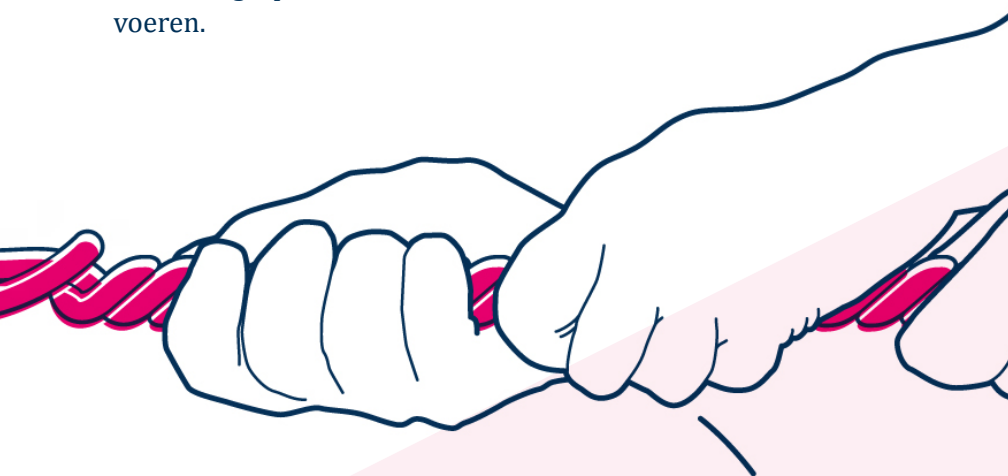
Angelique en Dennis vinden dat ze goed geholpen zijn door de gemeente. “Als je kind in zulke ellende terecht komt, is je eerste gevoel dat je als ouders gefaald hebt. Dankzij de samenwerking met Yvonne kunnen we nu in ieder geval zeggen dat we het hele traject erna goed hebben gedaan. Voor Samara, onze andere twee kinderen en onszelf.” ■

Angelique, Dennis, Samara en Boaz heten in werkelijkheid anders.

Een sterk team dat gezinnen echt helpt, zoals het Jeugd- en Gezinsteam Bijeen Heusden

Heusden heeft het Jeugd- en Gezinsteam Bijeen als er vragen of zorgen zijn over de ontwikkeling van de kinderen, gezinssituatie of opvoeding. Het Jeugd- en Gezinsteam werkt op een nieuwe manier. De professionals in het team helpen kinderen en gezinnen zoveel mogelijk zelf. Ze zijn beschikbaar wanneer het nodig is, doen wat ze vinden dat nodig is en verwijzen alleen door naar specialisten als ze het zelf niet kunnen. Daarbij werken ze altijd samen met de ouders.

Ook de andere regiogemeenten bouwen aan een stevig lokaal team, allemaal op hun eigen manier.

STEUNPUNT EVEN NIET ALLEEN

Het is zoveel waard om je niet afgewezen te voelen, maar juist omarmd

Mitchell (25) had niet zomaar last van sociale angst, het beheerste zijn hele leven. Sinds hij actief is in een ENA-groep van Jongerenwerk R-Newt, maakt hij vrienden en durft hij de deur weer uit. ENA staat voor Even Niet Alleen en is een steunpunt voor en door jongeren. “In deze groep heeft iedereen wel wat en is iedereen daar open en eerlijk over. We oordelen niet, we steunen elkaar als het heftig wordt en houden het ook vaak juist luchtig. Voor mij bleek dit zelfs beter te werken dan therapie.”

Als je steeds banger wordt voor contact met andere mensen, als je heel erg druk maakt over wat ze van je vinden en hoe ze op je zullen reageren, dan kom je op een gegeven moment de deur niet meer uit. Behalve om met de honden te wandelen. “Ik haalde goede cijfers, maar kon niet meer naar school. Geen hobby’s, geen vrienden. Ouders die ook niet begrijpen wat er aan de hand is.” Daar werd Mitchell wel eenzaam van.

Voor Mitchell bracht de ENA-groep meer dan een behandelaar of therapeut kon doen. “Omdat je er na een sessie toch weer alleen voor staat, hier doe je het samen.” Hij ziet bij anderen dat het ook een heel mooie aanvulling kan zijn op een behandeling of een goed vervolg. “In de ENA-groep deel je met elkaar wat je moeilijk vindt. En help je elkaar door te luisteren,

door vragen te stellen, door te vertellen hoe dat bij jou gaat en soms juist ook door het ergens niet over te hebben en plezier te maken samen.”

Zelf doen

Bij de groep zit ook jongerenwerker Sam Nieuwenhuijse. “Niet als begeleider, als deelnemer”, haast hij zich te zeggen. “Ik heb Mitchells angst ook meegemaakt, ik heb ook nog steeds dingen te leren en te delen. Vanuit dat besef ben ik jongerenwerker.”

Sam regelt de boel niet, dat doen de jongeren zelf. “Natuurlijk kunnen ze op mij en mijn collega Katie terugvallen als ze ondersteuning nodig hebben. We staan naast de jongeren in hun zoektocht naar passende hulp. Maar het succes van deze groep wordt echt gemaakt door de

jongeren zelf. Ze bedenken zelf wat we tijdens een bijeenkomst gaan doen, hoe we dat doen en zorgen na afloop voor elkaar door te checken hoe het met iedereen gaat.”

Veiligheid

Het succes van Even Niet Alleen zit volgens Mitchell in de veiligheid van de groep. “Als je nieuw bent, kijk je de kat uit de boom. Zéker als je voor alles en iedereen bang bent. Niemand legde druk op mij. Ik mocht er gewoon bij zijn, ik voelde me welkom. Meedoen was oké, maar ik hóefde niks te vertellen. Omdat ik al snel merkte hoe eerlijk iedereen was en dat daar echt heel goed op gereageerd werd door de anderen, durfde ik het ook aan. Het is zoveel waard om je niet afgewezen te voelen, maar juist omarmd. En het is heel fijn om met mensen te zijn die

begrijpen wat het met je doet als niemand snapt wat je meemaakt en je probeert te helpen met adviezen waar je niks aan hebt.”

Dóen

Na ongeveer een jaar heeft Mitchell zich ontpopt tot aanjager van de groep. “Ik ben graag hier bij R-Newt op de locatie. Ik voel me beter, ik kan hier iets dóen.” Sam onderstreept nog eens wat jongerenwerk zo effectief maakt. “Wij zeggen steeds: ga maar proberen. Het maakt niet uit of je een keer op je gezicht gaat. Dat hoort erbij en daar leer je van – en hier bij ons kan het ook niet écht fout gaan. Zo kun je zelfvertrouwen opdoen.” Op je handen zitten, niet gaan helpen, het de ander gunnen om zijn eigen fouten te maken, daar gaat het om. “Katie en ik zijn er niet bang voor de regie uit handen te geven. Wij zijn echt nieuwsgierig naar wat er dan gebeurt. Vaak de mooiste dingen.”

Voor Mitchell heeft dat uitgangspunt goed gewerkt. Hij heeft vrienden gemaakt waar hij ook buiten de groepsbijeenkomsten om mee afspreekt. Hij gaat er op uit. Die angst voor mensen en wat ze van hem vinden heeft hij niet zo vaak meer. En als hij het heeft, kan hij er beter mee omgaan. “Misschien klinkt dat niet echt als grote stappen”, relativeert hij meteen. Aan teruggaan naar school durft hij bijvoorbeeld nog niet te denken. De bioloog die hij ooit hoopte te worden ziet hij als een heel vage vlek aan de horizon.

Ver gekomen

Sam knipoogt dat Mitchell het moeilijk vindt om complimenten aan te nemen. “Want kijk nou eens hoe ver je al gekomen bent”, zegt hij tegen hem. “Je bent er voor anderen, op jouw manier. Je komt iedere week, je stelt je open, je voelt je sterker. En het mooie is: we hoeven hier geen doelen te plakken op je deelname aan de groep. Ooit dacht je dat je bioloog wilde worden. Wie weet wat je hier nog meer gaat ontdekken, misschien wil je straks ook wel jongerenwerker worden.”

Door jongeren zelf de regie te geven, help je ze om zichzelf te helpen”, vat Sam samen. “Jongerenwerkers zien dat het effect veel groter is en veel langer blijft als jongeren het vertrouwen voelen om met zichzelf aan de slag te gaan. Wij staan naast ze en moedigen ze aan, maar zij bepalen het tempo. Bij iedereen komt er een moment dat het kwartje valt, daar mag je op vertrouwen. Je moet vooral niet gaan pushen welk kwartje dat precies is en wanneer het gebeurt.” ■

Even Niet Alleen (ENA): steunpunt voor en door jongeren

Hilvarenbeek had de primeur. Daarna zijn ENA-groepen ontstaan in de gemeenten Boxtel, Loon op Zand, Oisterwijk en Tilburg. Denk je dat een ENA-groep iets voor jou is? Of voor iemand in je omgeving? Kijk dan op www.r-newt.nl. Daar vind je ook de contactgegevens van jongerenwerkers Katie Jane Eppenhof en Sam Nieuwenhuijse.

Elke ENA-groep telt zo'n tien tot twaalf deelnemers tussen de 16 en 27 jaar. De grens voor het aantal deelnemers of de leeftijd is niet hard. Wie in de groep past, is welkom. Voor sommigen is Even Niet Alleen een mooie aanvulling op hun therapie of behandeling, anderen bezoeken alleen het steunpunt. De jongeren zorgen samen voor de veiligheid in de groep.

Vertel eens, wat is er nou gebeurd?

HUISELIJK GEWELD EN KINDER- MISHANDELING

Marjolein Kuenen is outreachend casemanager bij Veilig Thuis en gaat bij mensen langs als er zorgen zijn over huiselijk geweld of kindermishandeling. Altijd samen met een hulpverlener en in dit geval met Hella Ooms, wijk-GGD'er in Dongen en aandachtsfunctionaris Huiselijk Geweld en Kindermishandeling. Met hun persoonlijke, directe en oprechte aanpak zetten ze een gezin op het juiste spoor om het thuis weer veiliger te maken voor de kinderen.

“Het is ingrijpend als iemand Veilig Thuis belt over jouw gezin. En intimiderend, als er dan twee mensen op de stoep staan die daar met jou over willen praten”, dat snapt Marjolein volledig. Toch mogen ze overal binnenkomen en komt het altijd tot een goed gesprek. “Wij komen niet oordelen. Daarom is onze eerste vraag standaard: vertel eens, wat is er nou gebeurd?”

De juiste toon

Huiselijk geweld is een moeilijk onderwerp. Erover praten móet en dat lukt alleen op de juiste toon. “Je houding maakt of iemand zich open stelt”, weet Hella. “Wij kunnen oprecht meevoelen met iemand die hardhandig is geworden als ze haar zoon voor

de zoveelste keer niet uit bed en naar school kreeg. ‘Wat moet dat moeilijk zijn’, zeggen we dan. Tegelijkertijd willen we natuurlijk wel begrijpen hoe het zit: wat maakt dat die situatie ontstaat? Dat het niet goed lukt om te voorkomen dat het fout gaat? We hebben alle tijd om te luisteren, maar we zijn ook duidelijk: het moet anders en het kán anders. Ik denk dat mensen die eerlijkheid voelen en waarderen.”

Samen met haar collega's vervult Hella als wijk-GGD'er een cruciale rol in het ondersteunen van mensen met onbegrepen gedrag. Dit zijn vaak mensen die vastlopen in de reguliere hulpverlening of deze juist mijden, terwijl ze die volgens anderen wel nodig

hebben. “Een vrije rol”, schetst Hella. Als ze naar mensen toe gaat is dat omdat de GGD een melding heeft gekregen over overlast. “Of buurtbewoners of professionals maken zich ernstige zorgen. Het is aan ons de situatie snel onder controle te krijgen en te zorgen dat iemand de juiste hulp krijgt.”

Als er al hulpverlening betrokken is, werkt de wijk-GGD'er samen met die organisatie. Is iemand nog niet in beeld bij zorginstanties, dan gaan Hella en haar collega's zelf op huisbezoek. Vaak in samenwerking met Veilig Thuis. “Ik ga met Marjolein op pad als we inschatten dat iemand hulpverlening nodig heeft. Veilig Thuis is daarbij een onmisbare partner.”

Niet groter maken dan het is

Als outreachend casemanager heeft Marjolein net zo'n vrije rol bij Veilig Thuis. Het betekent: bereikbaar zijn voor professionals op scholen, bij de gemeente, maatschappelijke organisaties en bij zorgaanbieders die zich afvragen of ze 'spoken zien' of dat er echt iets aan de hand is. Die advies willen: doe ik de juiste dingen en wat kan ik nog meer doen als dit niet werkt?

Marjolein en haar twee collega's gaan regelmatig in gesprek op locatie bij bovengenoemde organisaties en sparren veelvuldig aan de telefoon. Het gezin blijft daarbij anoniem. Zoals met de medewerker van een kinderdagverblijf die belde over blauwe plekken die ze niet helemaal vertrouwde. "Ik kan vertellen hoe ze haar zorgen met de moeder bespreekbaar kan maken, zonder iemand te beschuldigen. Waar ze naar moet informeren, hoe ze haar vragen kan formuleren en hoe ze het verhaal van de moeder kan checken. Uiteindelijk bleek het kindje écht ongelukkig gevallen te zijn en kon de huisarts dat bevestigen. 'Je hebt me bij de hand genomen en langs alle te zetten stappen geloodst', vertelde de medewerker in kwestie me later. En ook zo mooi: 'Gelukkig hebben we het niet groter gemaakt dan het was'. Dat is fijn voor de moeder en het kind en voor de relatie met het kinderdagverblijf."

Erop af

Outreachend betekent ook: niet op kantoor blijven, maar naar het gezin toe om het de hand te reiken. "Bij Veilig Thuis krijgen we meldingen van onveiligheid waarbij we denken: dit kan nog goed komen zonder formele bemoeienis van de politie, de Raad voor de Kinderbescherming, de rechter en jeugdbescherming. Er mag dan natuurlijk geen direct gevaar zijn en er mag niemand gewond zijn geraakt. Als het lukt om verder geen veiligheidsorganisaties in te schakelen, scheelt dat het gezin enorm veel stress", legt Marjolein uit. "Sterker nog: wij willen mensen weer vertrouwen geven: jullie kunnen het samen veiliger maken voor jullie kinderen. Laat je helpen! Pak die reddingsboei. En dan wijzen we de weg naar hulp, bijvoorbeeld naar de juiste persoon bij de gemeente."

Hoewel een huisbezoek meestal eenmalig is, heeft het een grote impact op het gezin. "Wij hoeven niet op de klok te kijken. Als iemand zich veilig genoeg voelt om helemaal leeg te lopen over wat er aan de hand is, kunnen we daar de tijd voor nemen. Uren, als het nodig is", zegt Hella. Ze

maakte een keer mee dat ze op een school werd aangesproken door een moeder bij wie ze thuis waren geweest. "Ze had het zo fijn gevonden dat we naar haar geluisterd hadden. Het ging nu goed met haar en haar gezin. Zulke zichtbare erkenning is zeldzaam en heel fijn."

Uniek in het Hart van Brabant

Regio Hart van Brabant heeft de primeur: alleen hier heeft Veilig Thuis een team van Outreachend Casemanagers. Hun doel: voorkomen dat gezinnen in 'de molen' van de veiligheidsketen belanden als dat niet noodzakelijk is. Door meer preventief te werken kan Veilig Thuis ook nog eens voorkomen dat het als organisatie overbelast raakt. De meldcode biedt daar alle ruimte voor. "Stap 1 is namelijk het kenbaar maken van je zorgen of vermoedens, zónder dat er al een dossier wordt opgebouwd", licht Marjolein toe. "Die stap is bedoeld om samen te verkennen wat er aan de hand is en hoe we een gezin het beste kunnen helpen. Het is laagdrempelig, het gezin blijft anoniem. Hoe meer professionals daar gebruik van maken, hoe beter." ■

Een vermoeden van huiselijk geweld en kindermishandeling? Neem contact op met Veilig Thuis

- Informatie en advies voor professionals: outreachendcm@veiligthuismiddenbrabant.nl
- Informatie en advies voor inwoners: T 0800 – 2000
- Chatten via de website: www.veiligthuismiddenbrabant.nl
- Acuut gevaar? Bel 112

Verward gedrag? Zorgen omdat iemand zorg mijdt? Neem als professionals contact op met de GGD Hart voor Brabant

Er zijn wijk-GGD'ers in de gemeenten Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Dongen, Gilze en Rijen, Goirle, Heusden, Loon op Zand en Tilburg. Je kunt via de website contact leggen met een wijk-GGD'er.

Het belang van jongerenparticipatie

Meer dan een brainstormsessie met pizza op kantoor

Eva Saeboe en Ramatu Kanu zijn allebei sinds 2016 verbonden aan Samen met de Jeugd: de jongerencommunity van het Innovatienetwerk Jeugd. De community vertolkt de stem van jongeren van 16 tot en met 30 jaar uit de regio Hart van Brabant. Eva is aanjager jongerenparticipatie en Ramatu neemt deel aan de community. “Als de stem en ervaringen van jongeren worden meegenomen, worden plannen en besluitvorming beter.”

“Jongeren moeten worden meegenomen in eigenlijk alles wat betrekking op hen heeft”, zegt Ramatu. Daarbij is het belangrijk dat jongerenparticipatie geen ‘jongerendecoratie’ wordt. “Niet dat beleidsmakers bijvoorbeeld een aantal jongeren vragen voor een persfoto, omdat het project over hen gaat.”

Eva vult aan: “We willen jongeren het gevoel geven: ‘Hé, dit gaat over mij, ik heb hier invloed op en ik kan betekenis geven aan iets wat voor mij belangrijk is.’ Daarbij is het van belang dat we de mening en gedachten van jongeren serieus nemen. Dat we moeite doen om aansluiting te vinden, door in hun wereld te stappen. En dat we jongeren goed informeren over wat er gaat gebeuren en wat er gaat veranderen.”

Inkooptraject jeugdhulp

Jongeren moeten eigenlijk vanaf het begin betrokken worden, maar dit gebeurt niet altijd. Ramatu: “Je merkt nog wel eens dat beleidsmakers dat te complex vinden. Bijvoorbeeld omdat dingen nog niet helemaal vast staan. Maar dat is niet erg. Juist als je ze vanaf het begin betreft, krijgen jongeren een realistisch beeld van hoe het eraan toe gaat.” Allebei vinden ze dat er de afgelopen tien jaar mooie stappen zijn gemaakt. Ramatu: “Ze weten ons beter te vinden.” Eva: “Zeker als je kijkt hoe we het landelijk doen. Op het gebied van mentale gezondheid zijn we leading local.

Het inkooptraject jeugdhulp is een mooi voorbeeld van hoe jongeren vanaf het begin zijn meegenomen. Jongeren dachten in 2023 mee over de criteria op basis waarvan jeugdhulp zou moeten worden ingekocht. En toen de contracten waren ingegaan, hebben jongeren gesprekken gevoerd met jeugdhulpaanbieders over diezelfde criteria. Ramatu heeft dat als heel waardevol ervaren: “Natuurlijk kost dat tijd, maar het werkt wel.”

Lokale participatieverordening

Jongerenparticipatie werkt ook een beetje als trial and error. Beleidsmakers moeten niet bang zijn om te experimenteren. Lukt het een keer niet met een groep jongeren, dan wil dat niet zeggen dat het nooit lukt. Het is maatwerk en elk project vraagt om een andere vorm en aanpak. Wat daarbij helpt, is naar de jongeren toegaan. Ramatu. “Verwacht niet dat jongeren altijd maar naar kantoor komen voor een brainstormsessie met pizza. Kom bijvoorbeeld een keer naar V39 in Tilburg, dé plek waar jongeren te vinden zijn op dinsdag- en donderdagavond.”

Eva adviseert beleidsmakers eerst een visie te maken voordat ze jongeren betrekken. “Ze moeten zich de vraag stellen: waarom willen we samenwerken met jongeren? En: waar vinden we jongeren om mee samen te werken?” Wat Eva tot slot nog met een knipoog én een serieuze ondertoon wil meegeven: “Zorg voor een richtlijn jongerenparticipatie binnen je lokale participatieverordening!” ■

Van de jeugd, voor de jeugd

Het **Innovatienetwerk Jeugd (INJ)** inspireert en activeert sinds 2015 jongeren, ouders, professionals en ondernemers. Dit doet het door betrokkenen met elkaar te verbinden en initiatieven te steunen die zich inzetten voor het collectieve jeugdbelang in de regio **Hart van Brabant**. Lees meer op: www.innovatienetwerkjeugd.nl

Samen met de Jeugd is de jongerencommunity van het Innovatienetwerk Jeugd, waarin de stem van jongeren de rode draad vormt. Het biedt jongeren een platform om hun ideeën te delen, hun zorgen te uiten en concrete veranderingen teweeg te brengen doordat ze een rol hebben in het beleidsproces in de regio Hart van Brabant. Meer weten? Check www.samenmetdejeugd.nl.

Samen voor een regio waarin we niet beslissen over, maar bouwen mét jongeren.

Samen voor een regio waarin we niet beslissen over, maar bouwen mét jongeren.

GEZINSADVOCAAT

Over de liefde zelf worden we niet cynisch

Gedragswetenschapper Ester Bazelmans en familierechtadvocaat Nelleke Boelhouwer nemen deel aan de pilot ‘Gezinsadvocaat’ in de regio Hart van Brabant. Sinds juni 2021 begeleiden zij en een aantal collega’s in koppels complexe echtscheidingen. Ze willen vooral voorkomen dat kinderen de dupe worden. Nog te vaak belanden die in de jeugdzorg omdat hun scheidende ouders het te druk hadden met zichzelf en elkaar.

Scheidende ouders zetten zelden expres hun kind als wapen of schild in. Toch zijn kinderen bij complexe echtscheidingen (de term ‘vechtscheiding’ wordt liever vermeden) vaak het kind van de rekening. School, zorg, vakantie, omgang, de relatie met opa, oma of de nieuwe vriendin kunnen stuk voor stuk tot conflict leiden. Conflicten die het gevoel aantasten veilig, gezond en geborgen op te mogen groeien. Probleemgedrag, uithuisplaatsing en ondertoezichtstelling liggen op de loer. Met een beetje pech ondervindt een kind jarenlang de gevolgen omdat zijn ouders niet gezond wisten te scheiden.

Scheidingsverhalen

Gedragswetenschapper Ester Bazelmans en familierechtadvocaat Nelleke Boelhouwer willen dit onrecht zoveel mogelijk voorkomen. Een gesprek over hun werk als Gezinsadvocaat wordt al snel een tocht langs allerlei scheidingsverhalen. Van dat stel dat nog steeds heel verliefd was maar niet wist hoe op een constructieve manier samen te

leven. Of van dat geval waarin de dovende vlam té fel opflakkerde toen de relatie ‘open’ werd.

Als intermediair tussen vader en moeder en spreekbuis namens de kinderen zweeft de Gezinsadvocaat net boven de partijen. Hun combinatie van zorg en recht moet voorkomen dat verschillen van inzicht ontaarden in eindeloos juridisch getouwtrek – en in schade voor het onschuldige kind.

Een wetenschappelijke evaluatie toont aan dat de inzet van de Gezinsadvocaat in vrijwel alle gevallen positief werkt. Het is beter voor kwetsbare kinderen en de kosten dalen sterk, voor zowel ouders, gemeenten als Rijk. “Je zou kunnen denken dat het wel lekker gemakkelijk is je scheiding door ons te laten begeleiden”, zegt Ester Bazelmans. “Tegelijkertijd merk je dat ouders onze directheid niet altijd meteen waarderen”, voegt Nelleke Boelhouwer toe. Het zal niet voor het laatst zijn dat ze elkaars zinnen en gedachten afmaken.

Eisen

Wie het duo samen bezig hoort en ziet kan zich niet aan de indruk onttrekken dat ze plezier hebben in hun werk. Ze zeggen ook veel van elkaar te leren. “Ik vind het interessant hoe een jurist korte metten kan maken met onhoudbare eisen. Als iemand beweert dat ze nog geld tegoed heeft van haar ex kan Nelleke soms in één minuut uiteenzetten hoe kansarm die claim is.” “Blijkt zo’n vordering verjaard of in de praktijk nooit door een rechtbank te worden toegewezen”, vult de advocaat droogjes aan. “De eigen advocaat zou daar misschien wat meer duurbetaalde tijd aan besteden en van mij als gedragswetenschapper nemen ze het niet zomaar aan”, neemt Bazelmans het woord weer over.

Motieven

Het blijkt meestal belangrijk te achterhalen waaróm, zoals in dit geval, moeder nog zo hangt aan dat geld. Is het omdat ze inderdaad bang is voor de financiële gevolgen van het uit elkaar gaan? Of zit hij de zaak

misschien te rekken om nog iets van binding te houden met het kind? “Mensen weten soms zelf niet wat hen drijft. Wij proberen, in het belang van de kinderen, de onderliggende motieven boven tafel te halen”, zegt Boelhouwer. Soms is het pure berekening, vaker de angst iets dierbaars te verliezen. En af en toe raken mensen verslingerd aan het scheiden zelf en houdt juist het conflict hen overeind.

Advocaat en gedragswetenschapper graven beiden graag dieper. Er is de vraag áchter de vraag, de hoop áchter de vrees, de wens áchter het verwijt. Het is ook niet zo dat de Gezinsadvocaat de scheiding zelf in goede banen leidt. “Soms komen wij pas in beeld als de scheiding al jaren een feit is maar er steeds iets misgaat in het nakomen van afspraken”, vertelt Boelhouwer. “Vaak sluimert er nog wrok.” Dat kan veel invloed hebben op de manier waarop de onderlinge contacten worden beoordeeld. “Zeggen ze ‘Kijk nou toch eens wat ze schrijft!’ – en dan zie je bijvoorbeeld dat iemand het ‘Goedemorgen’ boven een mail niet vertrouwt. ‘Zij wenst mij nóóit een goede morgen!’ Dan weet je dat er nog wat werk te doen is.”

Rust

Het doel van de Gezinsadvocaat is niet om de voormalige echtelieden samen aan één tafel te krijgen. “Alleen als dat het proces helpt”, zegt Bazelmans “maar vaak is het niet nodig.” De eerste kennismaking met de beide ouders doet de Gezinsadvocaat altijd apart. “We willen in alle

rust nagaan of er sprake is van sluimerende conflicten, dreiging, mishandeling, onderliggend leed en problemen. Dat gaat gemakkelijker zonder ex in de buurt. En je leert veel van bij mensen thuis komen, van zien hoe een gezin reilt en zeilt.”

Voor bijstand van de Gezinsadvocaat is voor ouders een doorverwijzing vanuit de gemeente nodig. De belangrijkste eis is dat de gescheiden partijen de wil hebben eruit te komen. “Dan lukt het ons vrijwel altijd tot afspraken te komen.” De communicatie herstelt voldoende om kinderen niet langer slachtoffer te laten zijn van strijd en gedoe. Soms lukt het écht niet. “Dan is het aan de rechtbank om tot een oordeel te komen en op naleving toe te zien.”

“We hopen dat we met deze inzet structureel door mogen”, zegt Bazelmans. “We slagen er aantoonbaar in een hoop leed en aanvullende kosten te voorkomen”, vult Boelhouwer aan.

Het fenomeen ‘scheiding’ kennen de beide hulpverleners inmiddels van haver tot gort. “Ik had in mijn familierechtpraktijk al wel het nodige gezien...”, snuift Boelhouwer. Beiden verloren niet het vertrouwen in de liefde als zodanig. “Gelukkig niet”, aldus Bazelmans. Maar ze zien rondom scheidingen wel allerlei soapachtige taferelen afspelen. “Daar kunnen we inmiddels een boek over schrijven.” ■

De Gezinsadvocaat: het kind centraal

De Gezinsadvocaat is een pilot die in meerdere regio’s in Nederland draait, onder meer in het Hart van Brabant. Een familierechtadvocaat en een gedragswetenschapper begeleiden (de nasleep van) complexe scheidingen. Doel is om kinderen te beschermen en ruzies te voorkomen door een brug te slaan tussen juridische en zorg-gerelateerde hulpverlening. Aanmelden kan via de gemeente.

Waar zonder de Gezinsadvocaat beide partijen elkaar bevechten met verweerschriften, is het doel nu te komen tot één plan, één oplossing en zo min mogelijk gedoe – in het belang van de kinderen. Professionals kunnen ouders doorverwijzen naar de Gezinsadvocaat. Meer informatie? Neem voor de regio Hart van Brabant contact op met nelleke@dlb-advocaten.nl. Voor andere regio’s en algemene vragen kun je terecht bij secretariaat@gezinsadvocaat.nl.

HOOG- GEVOELIGHEID

Training voor soms overprikkelde kinderen en hun ouders

‘Hooggevoeligheid’ is officieel geen stoornis. Het is een verzamelnaam voor gedrag van wie niet altijd goed met prikkels om weet te gaan. In Oisterwijk bieden ze onder de naam ‘Als gevoelig zijn een kracht wordt’ een training aan om hooggevoelige kinderen van 5 tot 7 jaar én hun ouders weerbaarder te maken. De training leert in groepsverband spelenderwijs hoe jeugdigen hun gevoeligheid in kunnen zetten als talent in plaats van het als probleem te zien.

Als ouders een hooggevoelig kind hebben, kan dat een bron van zorg zijn. “Ouders zitten vaak met veel vragen”, vertelt Hanneke Schilt van Farent Sociaal Werk, onderdeel van Loket Wegwijs in Oisterwijk. Zij verzorgt, samen met Radna van Empel van PRO-BE (Praktijk voor Orthopedagogiek Berkel-Enschot), een training voor ouders en kleuters. Daarin leren ze hoe om te gaan met situaties waarin een teveel aan prikkels en emoties de overhand dreigt te nemen.

Wat is hooggevoeligheid? “Het staat niet in de DSM”, zegt Elcke van der Meer, jeugdprofessional. ‘De DSM’ is het handboek van psychologen en psychiaters dat alle psychische stoornissen onder de zon beschrijft. “De termen hooggevoeligheid en hoogsensitiviteit beschrijven treffend wat ouders ervaren van wie de kinderen moeite hebben met prikkels of het reguleren van hun gevoelens”, zegt Van der

Meer. “Daarom hanteren we die aanduidingen.”

Prikkelbaar

Iedere jeugdige is wel eens lastig of juist heel stil. Als jouw kind intenser dan anderen reageert op zijn omgeving kan dat leiden tot de vraag of het wel in orde is. Het gaat niet altijd om agressief, onhebbelijk gedrag. “Soms stelt een hoogsensitief kind juist heel rustig heel diepe vragen. Laatst vertelde een jong meisje dat ze zich zorgen maakte om haar pensioen straks”, vertelt Hanneke Schilt. “Zo’n meisje heeft ergens iets opgepikt wat ze nu nog geen plaatsje kan geven. Hóéft te geven ook. Met dat soort zorgen kan een kind behoorlijk in zichzelf gekeerd raken.”

Als er geen officiële diagnose is, is er ook geen officiële behandeling. “Dat zeg je wel héél stellig”, zegt gedragskundige Radna van Empel van PRO-BE. “Loket Wegwijs

Oisterwijk verwijst ouders door naar de training die door PRO-BE en Farent ontwikkeld is. Deze training geeft zowel ouders als jeugdigen handvatten om met prikkels om te gaan. Niet om iemand te ‘genezen’ of ‘beter te maken’ of zo. “We moeten sowieso voorkomen dat we te snel van ‘probleem’ of ‘aandoening’ spreken”, zegt Elcke van der Meer. “Het helpt vaak al te leren hoe iemand zichzelf uit die situatie kan halen waarin het hem te veel wordt. Om te doseren.”

Flippen

Door dat op tijd te leren wordt ongemak nu geen groot probleem straks. Van der Meer: “Als we ouders en kinderen tijdig helpen voorkomen dat ze flippen en voor de omgeving en zichzelf vervelend – of erger – gedrag gaan vertonen, is er al veel gewonnen.” Er ontstaat dan als vanzelf meer rust in de opvoeding. En van rust wordt iedereen beter.

De drie hulpverleners stellen vast dat de wereld anno nu vreselijk ingewikkeld en vol is, zowel voor ouders als jeugdigen. “Van alle kanten word je bestookt, de godganse dag, met plaatjes, input, informatie, nieuws, indrukken. Iedereen vindt van alles over van alles en deelt dat doorlopend op een steeds alarmerender toon”, signaleert Van der Meer. “Hoe verhoud je je daartoe? Hoe filter je? Hoe vind je je rust? Hoe vind je je grenzen?”, vraagt Van Empel. “Als jeugdige maar ook als ouder.”

Vaak helpt het om er met elkaar over te praten. Ouders onderling, met hun kind, met pedagogen, jeugd met elkaar. “We zouden best wat vaker hardop mogen durven zeggen ‘Help, ik weet het even niet meer’, daar is niks gek aan”, vindt Van der Meer. Dat mag bij de professionals van Loket Wegwijs Oosterwijk. “Maar ook bij burens, met vrienden, met ouders aan het voetbalveld. Je staat er niet alleen voor.”

Prutsen

“Er wordt door te veel mensen gedacht dat zij als enigen lopen te prutsen”, vult Schilt aan. “Alsof het bij al die anderen altijd vanzelf vlekkeloos gaat.” “Zodra de eerste schroom is overwonnen gaan bij onze training mensen de twijfels en kracht in elkaar herkennen. Kinderen opvoeden is voor de meeste mensen zoeken, uitproberen en soms falen”, ziet Van Empel.

Voor wie is de training ‘Als gevoelig zijn een kracht wordt’ bedoeld? “Voor iedere ouder van

een kind tussen de 5 en 7 jaar dat heftig reageert op prikkels of dat zich juist veel terugtrekt”, zegt Van Empel. Er vindt een voorgesprek plaats en na de vier trainingen van een uur is er een evaluatie. Daaruit blijkt vrijwel altijd dat ouders en kinderen meer vertrouwen in zichzelf en elkaar kregen.

“We proberen ons zo toegankelijk mogelijk te maken”, zegt Van der Meer. “Je mag altijd bij ons aankloppen als je opvoedvragen hebt, ook als je kind wat ouder is of als er iets anders aan scheelt.” “Blijf niet in je eentje met vragen

zitten”, vult Schilt aan. “En vrees niet te snel dat afwijkend gedrag abnormaal is”, benadrukt Van Empel.

Dat wordt door alle drie acuut onderschreven. “Mensen en kinderen zijn allemaal anders”, zegt Hanneke Schilt. “Die verschillen zijn ook léúk, die zorgen voor afwisseling”, vindt Elcke van der Meer. “En als we nu allemaal eens wat minder in onze schermen en wat meer in de échte wereld met échte aandacht voor elkaar leefden...” droomt Radna van Empel hardop. Want iedereen wordt gelukkiger van oprechte aandacht, zo knikken ze alle drie. ■

‘Als gevoelig zijn een kracht wordt’

Een training voor kinderen van 5 tot 7 jaar waarin ze leren op een speelse manier omgaan met hun hooggevoeligheid. Er wordt geoefend met situaties waarin prikkels, emoties en drukte de overhand nemen. Al doende leren de jeugdigen en hun ouders zichzelf en hun reactie beter kennen en begrijpen. Zo doen ze zelfvertrouwen op voor de rest van hun leven. De training bestaat uit vier bijeenkomsten van een uur voor de kinderen en een ouderbijeenkomst. Na een aantal maanden vindt er een check-in plaats met ouder(s) en jeugdige.

Indicaties voor hoogsensitiviteit: diep en veel nadenken, sterk aanvoelen wat in anderen omgaat, snel overprikkeld raken in drukke omgevingen en intense emoties beleven, zowel blijdschap als bedroefdheid en boosheid.

Voor meer informatie:
Radna van Empel van PRO-BE (radna@pro-be.nl) en
Hanneke Schilt van Farent (hannekeschilt@farent.nl).

Wijk- en dorpssteams

Inwoners hebben in principe altijd contact met de eigen gemeente, wanneer zij een vraag hebben voor hulp of ondersteuning. Hieronder vind je een overzicht van de elf verschillende wijk- en dorpssteams. De individuele gemeenten ontwikkelen deze teams door naar zogenaamde stevige lokale teams. Deze teams staan dicht bij de inwoner en bieden zelf hulp waar dit kan. Daarnaast signaleren ze vroegtijdig, schakelen snel passende hulp in en voorkomen onnodige escalatie.

Alphen-Chaam

Dorpsteam Alphen-Chaam

088 605 06 05

www.dorpsteamabg.nl

Baarle-Nassau

Dorpsteam Baarle-Nassau

088 60 50 605

www.dorpsteamabg.nl

Dongen

Dorpsteam Dongen

0162 - 319 331

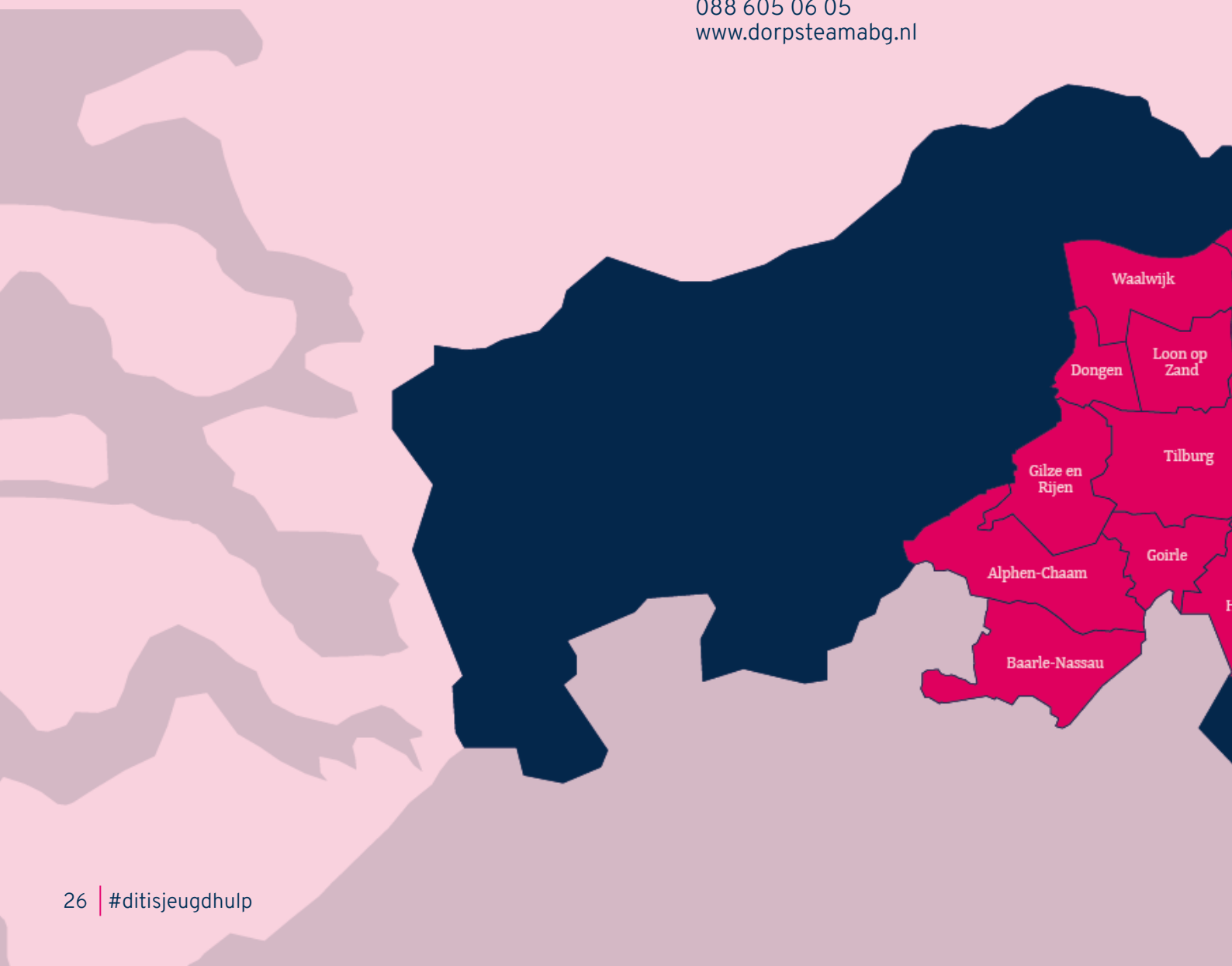
www.dorpsteamdongen.nl

Gilze en Rijen

Dorpsteam Gilze en Rijen

088 605 06 05

www.dorpsteamabg.nl

Goirle

Het dorpssteam

013 534 89 89

www.dorpsteam.nl

Heusden

Jeugd- en gezinsteam Bijeen

073 782 0178

www.bijeenheusden.nl

Hilvarenbeek

Team Wmo en Jeugd

013 505 83 00

www.hilvarenbeek.nl

Loon op Zand

Zorgloket Loon op Zand

0416 289 111

www.loonopzand.nl/zorgloket

Oisterwijk

Loket Wegwijs

013 303 04 40

www.oisterwijk.nl/loketwegwijs

Tilburg

Toegang Tilburg

013 206 16 40

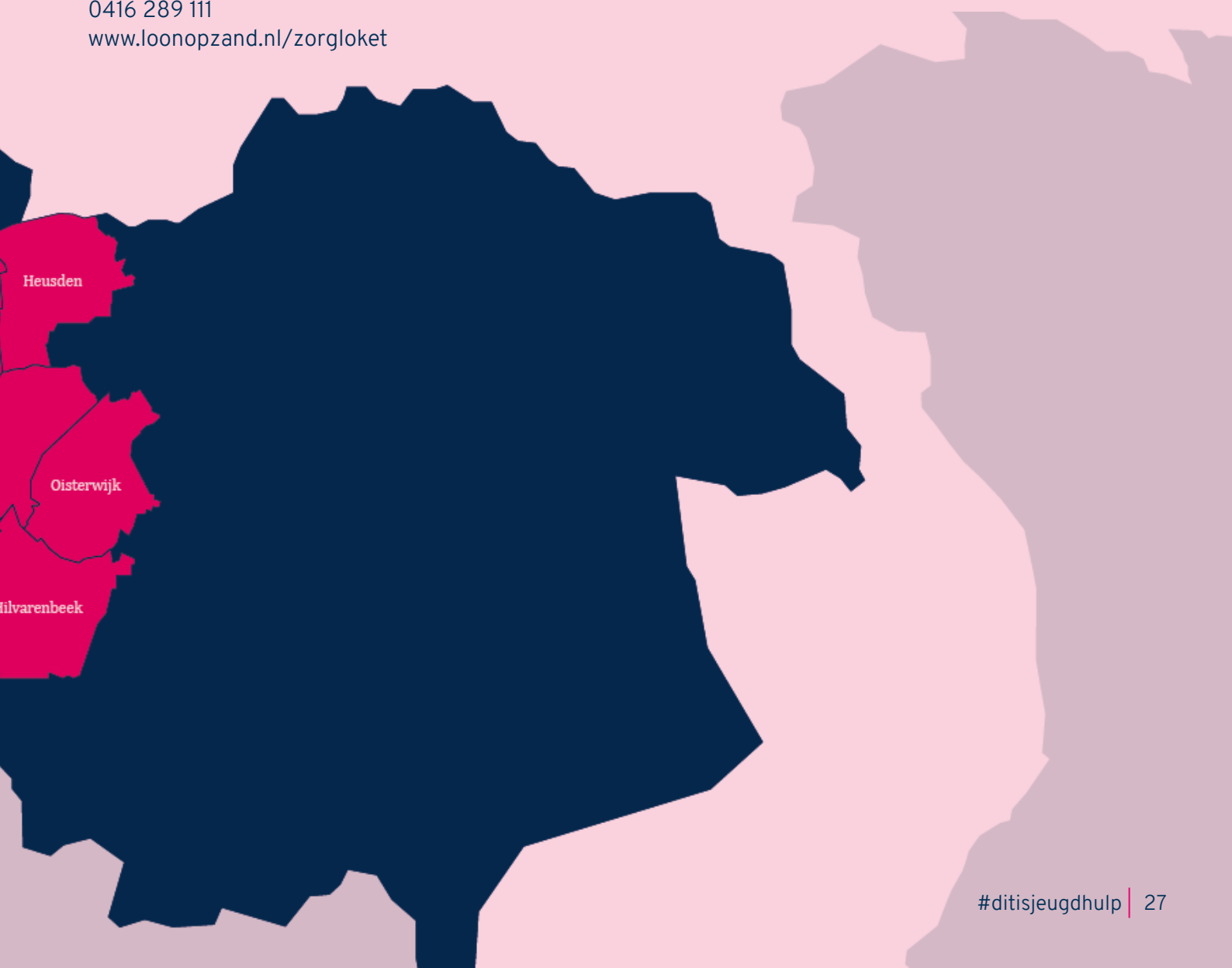
www.toegangtilburg.nl

Waalwijk

Zorgloket Team WijZ

0416 683 456

www.waalwijzer.nl

Colofon

Het magazine is tot stand gekomen onder regie van Regio Hart van Brabant in samenwerking met alle geïnterviewden en de volgende partners: **FACTOR-i**, **Farent**, **GGD Hart voor Brabant**, **Gezinsadvocaat**, **Innovatienetwerk Jeugd**, **Jeugd- en Gezinsteam Bijeen Heusden**, **Loket Wegwijs**, **PRO-BE**, **R-Newt**, **Sterk Huis**, **Toegang Tilburg**, **Veilig Thuis Midden-Brabant**, **Xpect013**

Samenstelling en redactie

Regio Hart van Brabant en partners

Ervaringsverhalen

Nadine Rozenberg en Hans van Zeeland
(Open Deuren)

Illustraties + fotografie

JAgd ontwerp, Joost Abbing en stockfotografie

Vormgeving

Regio Hart van Brabant